

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата юридичних наук Вікторчук Марії
Василівни на дисертацію Садовенка Артема Івановича
«Адміністративно-правове регулювання ринку косметологічних послуг
в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних
наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дослідження. Сьогодні в Україні стрімко розвивається ринок косметологічних послуг, проте, правове регулювання косметологічної діяльності характеризуються наявністю прогалин і суперечностей. Незважаючи на підвищений попит на косметологічні процедури, залишається нерегульованою низка питань, зокрема щодо дослідження основних тенденцій правового регулювання сфери надання косметологічних послуг, з'ясування деяких аспектів правового статусу суб'єктів надання цих послуг та особливостей здійснення ними своєї професійної діяльності. Наявність цих та інших проблеми вказують на необхідність належного адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні.

Крім того, діяльність, пов'язана з наданням косметологічних послуг, також потребує спеціального правового регулювання і створення дієвого механізму захисту прав споживачів. Особливо враховуючи той факт, що сьогодні такі послуги нерідко надаються особами, котрі не мають жодних ліцензій або дозволів. Тому існує необхідність вироблення та впровадження нового підходу щодо об'єктивного регулювання ринку косметологічних послуг за допомогою комплексу правових засобів.

За цих обставин надзвичайно важливим питанням сучасності є формування науково-виваженого підходу до розуміння відносин, пов'язаних з

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА
Д 26.062.16
Вх. № 164
Дата 09.04.2021

наданням косметологічних послуг.

Зважаючи на вказане, актуальність дисертаційного дослідження А.І. Садовенка обумовлена необхідністю об'єктивного та всебічного дослідження регулювання відносин щодо регулювання ринку косметологічних послуг в Україні та формулюванні на цій основі концептуально завершених висновків.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими. Вони зроблені з використанням загальнонаукових та спеціально-наукових методів і прийомів наукового пізнання, зокрема, таких як: діалектичного, історичного, системного та структурно-функціонального, порівняльного та методу аналізу і синтезу, дедукції та індукції, соціологічного методу, методів правового моделювання та прогнозування.

Із тексту дисертаційної роботи можна зробити висновок, що дисертант вдало використовує зазначені методи та демонструє наявність навичок творчого наукового дослідження. Дисертаційна робота А.І. Садовенка свідчить про ґрунтовне вивчення чинного законодавства України, спеціальної літератури, а також зарубіжного законодавства з предмету дослідження.

У дисертації чітко сформульовані мета і завдання дослідження. Об'єкт та предмет дослідження визначені відповідно до встановлених вимог та дозволяють всебічно проаналізувати поставлену проблему, не виходячи за межі наукової спеціальності.

Автором проаналізовані та використані переважно всі відомі на даний час наукові праці попередників, які стосуються предмета дослідження, про що свідчить зазначена дисертантом теоретична база роботи, виявлена сутність вказаної проблематики, визначено практичне значення дослідження.

Дисертація виконана та оформлена на високому науковому і професійному рівні. Основні положення дисертації викладено у 14 наукових публікаціях, серед яких 5 статей, опублікованих у наукових фахових виданнях

України включених до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща), 1 у зарубіжному науковому періодичному виданні та 7 доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах.

Дисертація А.І. Садовенка сприймається легко та з особливим інтересом. Список використаних джерел оформлений відповідно до встановлених вимог.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що дисертація є одним із перших в Україні системних досліджень, в якому з використанням сучасних методів наукового пізнання та з урахуванням новітніх досягнень правничої науки розкрито зміст і особливості адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні.

Зокрема, дисертантом вперше визначено поняття адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг як нормативно окресленого управлінського впливу держави в особі уповноважених органів, спрямованого на впорядкування діяльності надавачів і захист прав та інтересів споживачів косметологічних послуг з метою забезпечення безпеки їх функціонування на ринку косметологічних послуг шляхом реалізації адміністративно-правових засобів.

Достовірність дисертаційного дослідження полягає в тому, що дисертація виконана з урахуванням науково-теоретичних досліджень різних галузей юридичної науки, аналізу не лише чинних нормативно-правових актів, які встановлюють засади адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні, а й законодавства та правозастосовної практики окремих зарубіжних країн.

Оцінюючи зміст цієї роботи, слід звернутися до тих її положень, які є визначальними для розуміння авторської концепції, логіки, елементів отриманої наукової новизни та практичного її значення.

Перший розділ дослідження присвячено теоретико-правовим засадам адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні, дослідженню підходів до визначення поняття «косметологічні

послуги» та генезису його розвитку, принципів, форм, методів та сучасного стану адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг.

На доктринальному рівні справедливо визначено генезис поняття «косметологічні послуги», в результаті чого встановлено, що в Україні ж залишається чинним «морально застарілий» підзаконний нормативно-правовий акт, що містить неактуальний перелік косметологічних послуг і фахівців, які мають право їх надавати. Справедливо наголошено на відсутності у законодавстві України базової законодавчої термінології ринку косметологічних послуг, їх переліку та визначення суб'єктів надання цих послуг призводить до необґрунтованого ототожнення косметологічних і медичних послуг, ускладнює доведення в судовому порядку фактів отримання неякісних косметологічних послуг споживачами, є небезпечним для життя та здоров'я людини, а також порушує низку конституційних прав громадян.

Автором слушно сформульовано й охарактеризовано систему принципів адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг, яка складається з таких її елементів (груп принципів): 1) загальноправових принципів права; 2) галузевих принципів (принципів адміністративного права); 3) спеціальних принципів сфери ринку косметологічних послуг. Крім того, виокремлено основні форми адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг – правову й організаційну.

Аналізуючи сучасний стан адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні, автор вдало звернув увагу на те, що діяльність з надання косметологічних послуг охоплюється правовідносинами сфери охорони здоров'я, тому першим законодавчим актом, що належить до адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг, необхідно вважати Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», який у розрізі регулювання сфери функціонування ринку косметологічних послуг містить положення щодо: основних засад формування державної політики охорони здоров'я; порядку реалізації державної політики охорони здоров'я; окреслення системи стандартів у сфері охорони здоров'я, а саме: державних соціальних нормативів і галузевих стандартів; правил заняття

медичною та фармацевтичною діяльністю; державного контролю і нагляду у сфері охорони здоров'я.

У другому розділі дисертації розглянуто особливості адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні, зокрема: відсутність мети, спрямованої на єдиний об'єкт правового регулювання, не визначений конкретно; відсутність координуючого органу управління; відсутність чітко побудованої структури суб'єктів регулювання ринку косметологічних послуг, діяльність яких була б спрямована на досягнення мети; відсутність ефективного механізму міжвідомчої взаємодії суб'єктів регулювання ринку косметологічних послуг; недосконалий зворотний зв'язок.

Визначено поняття та види суб'єктів адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні, охарактеризовано засоби адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг та їх особливості, надано загальну характеристику адміністративної відповідальності за правопорушення на ринку косметологічних послуг в Україні.

Розглянуто напрямки співпраці громадських організацій у сфері косметології з органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Запропоновано створити самоврядну організацію косметологів України й ухвалити спеціальний закон, в якому визначити повноваження такої організації, передбачивши можливість участі її членів у проведенні атестації суб'єктів – надавачів косметологічних послуг.

Слушно зроблено висновок про відсутність комплексного підходу до формування системи суб'єктів регулювання ринку косметологічних послуг, а отже, і сформованої системи суб'єктів регулювання ринку косметологічних послуг в Україні, що негативним чином позначається на її ефективності, правозастосовній діяльності суб'єктів та, як наслідок, правових можливостях захисту прав та інтересів споживачів косметологічних послуг.

Обґрунтовано доцільність затвердження проєкту Технічного регламенту на косметичну продукцію, що дозволить забезпечити підвищення якості та безпеки косметичної продукції шляхом гармонізації технічного регулювання із

законодавством ЄС. Підтримано пропозицію щодо доцільності розробки й унесення змін до Державної Фармакопеї України.

Вдало виокремлено ознаки адміністративної відповідальності за порушення у сфері надання косметологічних послуг, до яких віднесено: 1) підставу адміністративної відповідальності – проступок, тобто протиправне, винне діяння, вчинене особою, яка надає косметологічні послуги; 2) меншу ступінь суспільної небезпеки, ніж у злочину, враховуючи обставини притягнення, виховний вплив, наслідки правопорушення та різний суб'єктний склад; 3) застосування адміністративного стягнення (йдеться про компенсаційно-відновлювальні заходи, штрафні (фінансові) санкції, позбавлення ліцензії тощо); 4) застосування санкцій на підставі норм адміністративного права та відповідно до завдань, передбачених ст. 1 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

У третьому розділі дослідження розглянуто питання, пов'язане з удосконаленням адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні.

У зв'язку з цим, виокремлено особливості правового регулювання сфери надання косметологічних послуг провідними у цій сфері країнами – Австралією, США, Південною Кореєю, Китаєм, Францією та Канадою. Зосереджено увагу на питаннях правового регулювання вимог до навчання осіб, які надають косметологічні послуги, вимогам щодо ліцензування косметологічної діяльності, а також відповідальності у сфері неякісного надання косметологічних послуг.

Запропоновано низку нормативних новацій у цій сфері надання косметологічних послуг в Україні, зокрема:

1) обґрунтовано доцільність ухвалення Закону України «Про косметологічну діяльність в Україні» та запропоновано його структуру;

2) розроблено типовий договір про надання косметологічних послуг;

3) обґрунтовано доцільність розробки та затвердження Порядку державної акредитації косметологічного закладу і Стандартів державної акредитації косметологічного закладу.

Крім того, слушно запропоновано створити самоврядну організацію

косметологів України, визначитися з її повноваженнями й ухвалити спеціальний закон щодо такої самоврядної організації, а також передбачити її участь у проведенні атестації суб'єктів – надавачів косметологічних послуг, що відображені у додатках до роботи, зокрема напрацьовано методичні рекомендації щодо порядку посвідчення заповіту посадовою особою органу місцевого самоврядування, які віднайшли застосування на території Одеської області.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертації положення можуть бути використані у науково-дослідній сфері — як підґрунтя для подальших досліджень і вирішення теоретичних питань, пов'язаних з удосконаленням адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг в Україні; у правотворчій сфері – під час розробки й удосконалення нормативно-правових актів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання ринку косметологічних послуг в Україні; правозастосовній практиці – для вдосконалення діяльності суб'єктів нагляду та контролю у сфері регулювання ринку косметологічних послуг; в освітньому процесі – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Медичне право», «Фармацевтичне право», а також на курсах підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних працівників, суб'єктів – надавачів косметологічних послуг та суб'єктів владних повноважень в досліджуваній сфері.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Враховуючи викладене, можна констатувати високий теоретичний рівень представленої дисертації та її практичне значення. При цьому, як і будь-яке оригінальне дослідження, воно має окремі дискусійні положення. У зв'язку з цим, бажаємо звернути увагу наукової громадськості на деякі дискусійні моменти та спірні положення дисертаційного дослідження А.І. Садовенка.

1. У підрозділі 3.1 йдеться про практику відшкодування моральної шкоди заподіяної неякісним наданням косметологічних послуг, проте, недостатньо зрозуміла позиція автора щодо можливості врахування досвіду

Франції та інших держав для України.

2. У підрозділі 3.2 недостатньо розкрито пропозиції автора стосовно здійснення контролю за суб'єктами надання косметологічних послуг, зокрема, незрозуміло які саме суб'єкти здійснюватимуть такий контроль та яким чином будуть проводитися контрольні заходи.

3. У підрозділі 1.1. дисертаційного дослідження автор чітко розмежує косметологічні та косметичні послуги, в зв'язку з цим доцільніше було б уточнити назву дисертації, яка буде відображати відповідну диференціацію, наприклад, «Адміністративно-правове регулювання ринку косметологічних та косметичних послуг в Україні».

4. Визнаючи ґрунтовність системи принципів адміністративно-правового регулювання ринку косметологічних послуг, слід зауважити, що дисертація була б більш повною за наявності в її структурі підрозділу щодо міжнародних засад і стандартів надання косметологічних послуг.

Слід зазначити, що викладені зауваження переважно мають дискусійний характер, а тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю питань, що розкриваються автором.

Висновок щодо рецензованого дослідження. Зміст автореферату дисертаційного дослідження А.І. Садовенка відображає основні положення дисертації, її структуру та отримані результати. Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог МОН України, для її тексту характерний формально-логічний спосіб викладення матеріалу, робота є логічно завершеною і характеризується єдністю форми і змісту та свідчить про особистий внесок дослідника в юридичну науку.

Дисертація А.І. Садовенка є самостійним завершеним науковим дослідженням, яке містить нові теоретичні положення й висновки, результати необхідних наукових узагальнень предмета, що досліджується, практичні рекомендації, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має суттєве значення для науки адміністративного права. Тема і зміст дисертації

відповідають спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Таким чином, дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове регулювання ринку косметологічних послуг в Україні» підготовлено відповідно до нормативних вимог до дисертаційних робіт, а її автор – Садовенко Артем Іванович – згідно з п. 9, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

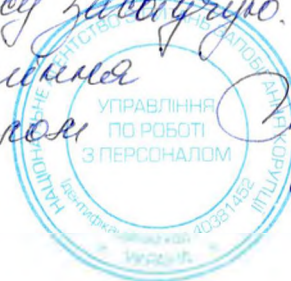
Офіційний опонент:

головний спеціаліст другого відділу
Управління обов'язкових повних
перевірок Національного агентства
з питань запобігання корупції,
кандидат юридичних наук

М.В. Вікторчук

Достоірність підпису завідаю.
В.С. керівника Управління
по роботі з персоналом

О.Ю. Мельнико